

uare, ac postea in duos truncos diuidi, perinde sanè ac magna arteria, quæ similiter ac uena illa
arterialis e cordis basis medio pñasci, suo loco docebit. Præterea irrefutabilis illa (ut Galenus
inquit) demonstratio, quam in Aristotelem de animalibus dextro cordis sinu destitutis conte-
xit, minime efficax est: quandoquidē illis animalibus caua uena unico cordis sinui eum in mo-
dum tunc committitur, ut in alijs dextro sinui, quum & his animalibus sanguis à iecore ad cor
arteriarum saltem nomine (etiam si non pulmonum occasione) diffundatur. Et quis obsecro
eò uenit stupiditatis, ut Aristotelem cauam uenam eiusmodi animalibus ex dextro uentricu-
lo, quem non habent, exoriri uoluisse cum Galeno dicat, & non cognoscat Aristotelem aliud
orationis genus de animalibus pulmone destitutis, quàm de illis quæ hoc non priuantur, in-
stitutum fuisse: Ad hæc, quis perfunctoriè in dissectionibus uersatus ambigit, argumentum
quod à membranulis uenæ cauæ orificio præfectis ducitur, per uenalis arteriæ membranulas
diluui posse? Neque scio quid de auium uenæ cauæ distributione Galenus comminiscatur,
quum nihil peculiare in uenæ cauæ serie in illis obseruem, nisi quod iecur duabus fibris
seu lobis ipsis priuatim constituitur, à quibus si caua principium ducit, profectò arteriæ ma-
gnæ ritu ab origine in duos truncos non diuiditur. Insuper Galeno, quando cauam à corde
non oriri asserit, eo quod arteriæ modo non pulset, animaduertenda uenerat arterialis uenæ ac
uenalis itidem arteriæ natura. Pariter quum obijcit, cor sanguificationis uim iecori per cauam
non offerre, quod illa coriacea sit, ipsi expendendum erat, quàm breue interuallum inter cor et
iecur consistat: & quo pacto ipse in quarto libro de Partium usu, toti uenæ portæ sangui-
ficationis facultatem iecoris uirtuti similimam tribuerit. Cuius uenæ distributionis seriem A.
anatomici à iecore inceperunt recensere, non autem ab intestinis & uentriculo, à quibus conse-
ctum ex cibo & potu succum in iecur deducit. Sed ne hîc Galeni dissectionis, atque adeò to-
tius medicinæ principis placita, nimis uilipendere, ac seriatim ipsius quæ adhuc reliqua sunt ar-
gumenta refellere uidear, & non potius tanquam pro aris & focis unâ cum alijs medicis, qui
manus sectioni nunquam adhibent, pugnare, ac probabilia saltem asserendo defendere, à ie-
core seriem uenæ cauæ iam auspicabor, quod ab hoc sanguinem in cauam deriuari, aut saltem
ex portæ propaginibus in cauæ soboles assumi non negem. Ortum uerò cauæ hîc esse non
ita annuo. Neque quicquam à me de ipsius origine asserum uolo, quicquid etiam casu mihi
inter scribendum exciderit, ne hircosis quibusdam medicis calumniâ in anam ipse fuggeram,
qui non nisi huius generis nugas morantur, & interim ossium ac musculorum cognitionem
& ualorum reliquam seriem tanquam ad se nihil pertinentem reijciunt: & si forte hic quic-
quam texere in me possent, mirè suis pestilentibus odijs nos traducerent, probe & tacite ad in-
numera loca conuinentes, in quibus Galeni lapsus Anatomicos hæcenus ostendi: & forte in
posterum illos silentio uel ob hoc non sum præteriturus, ut eiusmodi sycophantis & uicili-
gatoribus inuidiæ, & in illis quæ propter incertam auerantur exercendi argumentum præ-
beam. Verum ideo de cauæ principio ex iecore nihil absolutius subiiciam, quod iecur mihi po-
tius euenis quæ ipsi intextuntur, quàm uenas ab ipso, uel etiam in prima fectus conformatio-
ne, originem ducere colligatur. Aliud enim nihil in quinto libro iecur esse audies, quàm ue-
nularum infinitam sobolem, cui concretus sanguis (qui propria iecoris est substantia) obnasci-
tur, quum interim uenæ cauæ os ad cor pertinens, simile prorsus sit magnæ arteriæ, & uenæ
lis arteriæ arterialisque uenæ orificijs: quæ à corde enasci nemo sanæ mentis inficiari potest, si
modo diuersæ quasi substantiæ corpus (ut ligamentum ab osse) ex alio pronasci affirmare au-
demus. Cæterum quemadmodum (ne forte rursus aliò excurrat ratio, cui, ne prolixior fiam,
rationes nullas ex sententiâ addo) ab extremis iecoris partibus orbiculatim ex ipsius concava
sede exiguas uenularum propagines paulatim ad iecoris medium uersus posteriora conten-
dentes inuicem coire, maioresque uenas constituere diximus, et deinde ex maioribus illis rursus
grandiores tantisper effici, quousque omnes illæ soboles in uenæ portæ caudicem siniant: pa-
ri etiam ratione ad concavæ uenæ generationem (ut ita modò loquar) ex summis orbiculari-
bus quæ iecoris sinibus, in gibba ipsius sede, innumera uenularum propagines exoriantur,
quæ sensim uersus medium posterioris sedis iecoris prorepentes, in insigniores uenas coe-
unt: atque hæc rursus in ampliores eousque colliguntur, donec tandem in elatiori iecoris par-
te, qua dextram uertebraarum sedem respicit, in unam congregiantur uenam, quæ ab insigni
amplitudine Græcis *πύλη, μεγέλην* interdum, & *τελεχία* (quemadmodum & portæ uena) dein-
de & *ἡπείρη*: in Arabum autem interpretibus uocatur hanabub, uena uentrem habens: La-
tinis uerò caua, magna & iecoraria, rariùs autem caudicis uena nuncupatur. Vnde uerò
nonnulli hanc Galeno communem uocari scripserint, non satis assequor, quamuis existi-
mem hos illa delusos uenæ, quam eo nomine in cubito periuriore medici uocant. Vti etiam
dextri

Vene caue di-
stributionis de-
scriptionem à
iecore incipien-
dam.

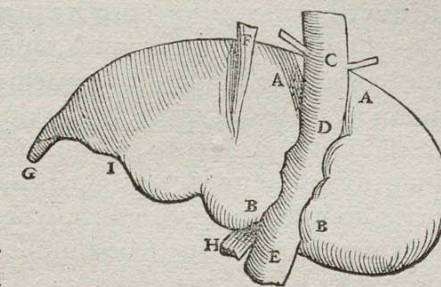
Cauæ in ieco-
re series.

Cauæ uenæ
nomina.

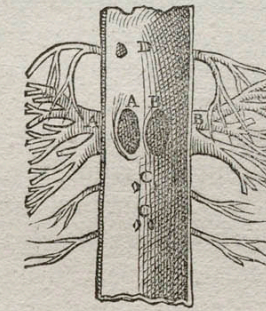
dextri cubiti axillarem, Hippocrates iecorariam, non minus quàm ipsam cauam quæ cordi
proxima est, appellauit. Porro uenæ cauæ ramus per iecoris corpus exporrecti, portæ ramis in-
cumbunt, & utriusque uenæ ramulorum extrema osculis inter se conuinent, ut cauæ propagi-
nes optime citissimeque sanguinem iecoris beneficio in portæ ramis elaboratum, ac bile flaua
feculentoque sanguine repurgatum, transfusant, & postmodum uniuerso corpori ad partium
nutritionem deducant. Venarum itaque cauam constituentium, atque è iecore eductarum
coitus, nō in medio gibbi iecoris perficitur, ut Anatomicorum uulgus ridiculè arbitrat: sed,
ut iam prius admonui, in ea parte iecoris quæ dorsi seu spinæ dextro lateri proxima est. adeò
sanè ut nihil prorsus substantiæ iecoris toti posteriori uenæ cauæ parti, quæ dorsum spectat, ob-
duci cernatur. Neque rur-

sus, quemadmodum Galeno
& omnibus dissectionum pro-
fessoribus hæcenus uisum est,
uenæ cauæ ramus ex iecore
procedens, cauam in eum mo-
dum constituunt, quo portæ
uenam efformari colligiq; di-
ctū est: aut utradices ad arbo-
ris caudicem pertinere conspi-
cimus. Nam cauæ ramus, ac si ue-
nam per posteriorem iecoris se-
dē rectā quodāmodo deorsum
porrectam, et duntaxat iecoris
cuidam sinui innatam ingrede-
rentur, eam constituunt. Sunt
autem hî duo insigniores ra-
mi, propter iecoris elatiora, in
anteriorē cauæ sedem, non
autem latera, aut posteriorem
sedem, subingredientes, qui
neutiquā cum uenæ cauæ am-
plitudine sunt comparandi.

imò si non nimis anxie in Ga-
leni uerba mecum iuraueris,
neque tuis oculis fidem dero-
gaueris, proculdubio asseres
uenam cauam à corde deorsum per iecoris posteriora ferri, atque ab huius anteriori se-
de duas insignes uenas pullulare, numerosa serie in iecoris substantiam diffusas. Præter eas
uenas quas caua, simulatque deorsum à corde descendens, iecoris substantiæ adnascitur, ie-
cori offert, in reliquo ipsius per uisceris posteriora descensu (qui sanè breuissimus est) par-
uulos etiam spectabis ramulos ab anteriori cauæ sede etiam in iecoris substantiam excurrē-
tes, et in omnibus hominibus numero neutiquam pares. Atque hæc omnia sedulò hominem
secanti, adeò sunt obuia, ut nullus nunc uenæ cauæ seriem spectans, non multò magis pro-
bauerit hanc, quod ad seriem, nō autem sanguinis ductum attinet, oportere à corde primum
describi, ac deum ipsius ad superiora inferioraque ductum esse enarrandum. Sed quum con-
cedam, sanguinem qui in caua passim continetur, à iecore confici, uenæ cauæ ramorum distri-
butionem à iecore quodammodo auspicatus sum, ac deinceps eam uenæ partem primum
describam, quæ supra iecur consistit, non eam quæ ad partes iecori subditas porrigitur: lon-
ge omnibus de cauæ ortu postpositis altercationibus. Quanquam interim sedulò studiosos
adhortor, ut nullis autorum suffragijs fidem dantes, ipsi non modò hominis iecur, uerum &
simiarum & canum, quibus alia iecoris forma accidit, aliæque ramorum à caua in iecur series,
accuratè secant, ac uenæ cauæ iuxta iecur & cor progressum examinent, dummodo inutili
quoque Anatomes parte delectentur. Quo autem id fieri debeat artificio, partim in calce
quinti libri, partim & in sexti libri fine docebitur.

uena portiunculā insinuat, ceteri characteres aliò quàm ad præsens Caput referuntur.

ginem notat. B uerò & C propaginem indicant, quæ per dextram iecoris sedē
spargitur. Cautè & C paruas soboles insinuant, quæ iecori etiā à caua præter
duas maximas propagines, diffunduntur. Nihil enim interesse uelim, an propa-
gines hæc & soboles à iecore enatas cauam constituere dicam, an à caua in ie-
coris substantiam diffusas. Cæterum D cauæ uenæ sedes notatur, quæ hæc se-
ptum permeat, ipsiq; ramos deponit.

PRÆSENS fi-
gura iecoris gibbi posteriorēq;
ipsius sedem demonstrat. ac A
quidē & A indicant elatio-
rem gibbi regionem septo trans-
uerso uersus anteriora continen-
nam. B uerò & B regionem hu-
miliorem. C cauæ uenæ pars no-
tatur, quæ hæc septum permeat,
ipsiq; ramos exporrigit. D ad E
usq; sedē indicat, quæ caua iecoris
substantiæ adnascitur. H portæ

H A E C figura uenæ cauæ
portionem oculis subiicit, poste-
riori iecoris sedi exporrectam.
Hanc longā sectionē secundum
posteriorem uenæ sedem ducta
dissecit, ac dein distendi, ut pro-
paginum foramina, quæ caua in
iecur diffundit, aut quæ cauam
constituunt, in conspectum ueni-
rent. Ac utrumq; A pro-
paginis quæ à caua in sinistra
iecoris sedem diffunditur, ori-
ficiū, & ipsam denique propa-
ginem notat. B uerò & C propaginem indicant, quæ per dextram iecoris sedē
spargitur. Cautè & C paruas soboles insinuant, quæ iecori etiā à caua præter
duas maximas propagines, diffunduntur. Nihil enim interesse uelim, an propa-
gines hæc & soboles à iecore enatas cauam constituere dicam, an à caua in ie-
coris substantiam diffusas. Cæterum D cauæ uenæ sedes notatur, quæ hæc se-
ptum permeat, ipsiq; ramos deponit.